

Majo Prosen*

Pet nebesnih pravljic za Manco

Manci za šesti rojstni dan

Kranj, pomlad 2018

VSEBINA

Draga moja Manca	
Veliki medved	2
Lev	6
Labod	8
Perzej	10
Orion	12

X•X•X

Draga moja Manca,

veš, vse te pravljice sem že enkrat napisal, pred kakšnimi tridesetimi leti. Zdaj pa jih bom napisal na novo, malo drugače kot prej. Samo za tebe. Vse so povezane z zvezdami na nebu.

Odkar se zavedam, imam zvezde rad. To, kar imam rad, pa bi rad delil s teboj in ti tako daroval nekaj svojega. Saj ti si moja ljuba vnukinja. Komu pa naj kaj lepega povem ali podarim kot prav tebi. Podarjam ti teh pet pravljic. Za šesti rojstni dan. V njih ti bom povedal, kako so pravljичno nastale posebne skupine zvezd na nebu, ki jim rečemo ozvezdja. V resnici se ni tako zgodilo, kot pišem. Tako pripovedujejo le pravljice.

V resnici si je ozvezdja izmislil človek. Njegova neskončna domišljija jih je posadila na zvezdno nebo in o njih spletla čudovito lepe pravljice.

Vseh pet ozvezdij, o katerih sem ponovno napisal pravljice, vidiš iz naših krajev in jih lahko opazuješ s prostimi očmi. Opazuješ jih v jasnih večerih in

nočeh iz odmaknjenih krajev, kjer te ne moti mestna ali vaška svetloba, in najbolje takrat, kadar ni Lune na nebu. Pri opazovanju zvezd se vedno toplo oblečeš in dobro obuješ, da te ne zebe in se ne prehladiš.

Najprej zveš pravljico o ozvezdju Veliki medved, to je o ozvezdju, katerega zvezde so pri nas vedno nad obzorjem. To pomeni, da to ozvezdje vidiš in ga lahko opazuješ vsako jasno noč.

Nato sledijo:

pravljica o ozvezdju Lev, ki ga najlepše vidiš spomladi,
pravljica o ozvezdju Labod, ki ga najbolje opazuješ poleti,
pravljica o ozvezdju Perzej, ki ga najbolje opazuješ jeseni in
pravljica o ozvezdju Orion, ki ga najlepše vidiš in opazuješ pozimi.

V teh pravljičah spoznaš tri slavne junake starogrškega pravljičnega sveta. To so Heraklej (včasih mu rečemo tudi Herkul), Perzej in Orion. Heraklej je bil najmočnejši od vseh junakov, Perzej najpriljubljenejši med ljudmi, Orion pa najboljši lovec vseh časov in krajev na vsem širnem svetu.

Vsa ozvezdja so zelo lepa, še posebno ozvezdje Orion. Številni ljubitelji in prijatelji zvezd pravijo, da je Orion najlepše ozvezdje na zvezdnem nebu. O tem se boš lahko sama prepričala, ko ga boš opazovala in primerjala z drugimi ozvezdji.

Zdaj še ne veš, kje na nebu ležijo ta ozvezdja in kako jih poiščeš. Ob priliki ti jih bom pokazal in jih bova z veseljem opazovala oba skupaj. Če pa me več ne bo in me bo sprejelo nebo, pa poprosi nekoga, ki jih zna pokazati. Ozvezdja Orion, Lev, Labod in Veliki medved zagotovo zna pokazati tvoja mamica. Ozvezdje Perzej pa je že nekoliko težje najti. Da boš znala poiskati to ozvezdje in tudi kakšna druga ozvezdja na nebu, boš morala vaditi, trenirati. Nič ne pride samo od sebe. Brez muje se še čevelj ne obuže.

Želim ti, da se ob branju teh nebesnih pravljič počutiš prijetno. Pogled k zvezdam na temnem mehkem žametnem zvezdnem nebu je tudi nekaj čudovito lepega. Zvezde so v jasni in mirni noči vedno lepe. Le večkrat jih poglej, da se boš večkrat počutila prijetno in lepo.

Ko boš gledala, občudovala in opazovala zvezde, se tu in tam spomni tudi name. Ko boš starejša in boš bolje razumela pravljice kot zdaj, ko si še otrok, pa preberi še kakšno od knjižic in knjig, ki sva jih večinoma spisala skupaj s tvojo staro mamico Stano. To so:

Veliki in Mali medved, Tudi zvezde praznujejo, Male zgodbe o Velikem vozu, Moje in tvoje ozvezdje (na spletu), Maja in zvezde (na spletu), Zvezdni miti in legende, Zvezde, zvezde in tako naprej.

VELIKI MEDVED

Nekoč sta živel kralj in kraljica. Zelo sta bila srečna, ko se jima je rodila ljubka deklica. Dala sta ji ime Manca. Princeska Manca je postala najlepša in najbolj prijazna deklica v kraljevi deželi. Bila je tudi pridna in pametna mladenka. Vsi so jo imeli radi, najbolj pa mamica in tati.

Manca je najraje imela živali. Ljudje so ji za darilo prinašali različne živali. Tako so Manci na kraljevi dvor prinesli zlatega prinašalca, srebrnega galeba, perzijsko mačko, indijsko opico, afriškega leva, arabskega konja, kitajskega slavčka, alpskega orla, avstralskega kenguruja, azijskega leoparda in še veliko drugih zanimivih in redkih živali iz vsega sveta. Na dvoru pa niso imeli medveda, ki si ga je Manca najbolj želela. Medveda si je želela zato, ker ima mehek kožušček, ki bi ga rada božala, in tudi zato, da bi jo medved spremljal in varoval, ko bi z njim hodila na obiske in sprehode po vaseh, mestih in po gozdovih in poljih očetove dežele.

Za Mančino željo je zvedel bližnji kmet. Želel je ustreči Manci. Nekega dne je prišel na kraljevi dvor in Manci za darilo pripeljal velikega rjavega medveda. Pred leti ga je kot majhnega dojenčka našel v gozdu, ko mu je pravkar umrla mama medvedka. Medvedek bi od lakote umrl ali pa bi ga požrle zveri, če ga ne bi kmet takrat rešil. Odnesel ga je k sebi domov in ga nahranil. Lepo je skrbel zanj in ga udomačil. Iz divjega medvedka se je razvil v prijaznega velikega domačega medveda. Tako je bil prisrčen, da ga je bilo veselje pogledati. Miren, prijeten in dobro vzgojen je bil ta medved. Manci je bil takoj všeč, ko ga je zagledala. Razveselila se ga je. Sprejela ga je v svojo družbo. Vzela ga je čisto za svojega.

Tudi medved je bil vesel novega doma in nove gospodarice. Kmalu se je udomačil in navadil na Manco. Vse jo je ubogal, saj je bil pameten in dobro vzgojen medved. Z Manco sta postala prava prijatelja. Zelo rad je odhajal z njo na krajše in daljše sprehode v okolico. Vedno je bil ob njej in jo skrbno varoval. To je bilo Manci tudi najbolj všeč.

Nekega dne sta se Manca in njen medved spet sprehajala po gozdu. Medved je bil zelo razigran, ko je spremljal princesko. Veselo je skakal ob njej, glasno brundal, živahno plezal po drevesih, igrivo udarjal po vejah dreves, delal prevale in stikal za čebeljim medom. Bil je kar malo preveč razposajen, vendar prav nič nevaren ali napadalen, saj ga je tako vzgojil kmet .

Po gozdu pa je prav tedaj imel svoj vsakodnevni obhod kraljevi lovec, ki je imel nalogo, da vsak dan pregleda in popazi na vse, kar se dogaja v kraljevih gozdovih. Zagledal je Manco in ob njej razposajenega velikega medveda. Lovec ni vedel, da je Manca pravkar dobila medveda za darilo in da sta z Manco najboljša prijatelja. Mislil je, da razposajeni medved želi napasti Manco, da jo hoče ubiti in požreti. Da se to ne bi zgodilo, je v roki takoj vzel puško, nameril na medveda in vanj ustrelil. Medved je na mestu obležal mrtev na tleh.

Manca je bila silno žalostna. Medveda je imela srčno rada. Rada bi ga imela ves čas ob sebi, da bi jo varoval, da bi sedela v njegovem mehkem naročju, ga božala, se stiskala k njemu in ga ljubkovala. Tako bi se prijetno in varno počutila. Toda zdaj to ni bilo več mogoče. Medved ni bil več živ. Ni mogel več hoditi z njo na sprehode.

Prav v tistem trenutku, ko se je medved zgrudil mrtev na tla, pa se je pred Manco in lovca nenadoma prikazal gozdni bog. Vse je videl, kaj se je zgodilo. Lovca je zelo okregal, ker je ustrelil nedolžnega in ljubljenega medveda. A bilo je zaman, prepozno. Vse se je zgodilo tako hitro, da tudi on, če prav je vsemogoči bog, ni mogel preprečiti nesreče. Manco pa je potolažil z besedami: »Ne bodi žalostna, Manca. Veš, medved je res mrtev. Oživeti ga ne morem. Vendar ti obljubim, da bom z njim naredil nekaj tako lepega in čudovitega, da boš zadovoljna. Vedno ga boš lahko imela ob sebi, ga videla in občudovala. Tudi varno se boš počutila ob njem.«

In kaj se je potem zgodilo z mrtvim medvedom, kaj je vsemogočni gozdni bog naredil z njim?

Medveda je nežno prijel v svoji roki, ga dvignil s tal, se skupaj z njim pognal navzgor in ga odnesel visoko na nebo. Tam ga je položil med zvezde in iz njih naredil ozvezdje Veliki medved. Od tega dne dalje, tako pripovedujejo, na zvezdnem nebu sveti prelepo ozvezdje Veliki medved. Tako lahko Manca svojega ljubljenega medveda gleda, občuduje in ljubkuje vsako jasno noč, ko ga opazuje na zvezdnem nebu. Tu, med zvezdami, se ji zdi medved še veliko lepši kot prej, ko se je z njim sprehajala na zemlji.

Manca je zdaj zadovoljna. Vsako noč se lahko druží s svojim dragim medvedom, ga občuduje in ljubkuje na nebu, ga ima vedno ob sebi in se tako počuti prijetno in varno. Tam zgoraj med zvezdami Veliki medved zavzema kar velik kos neba in tako ne varuje samo Mance, ampak tudi vse druge otroke tega vesoljnega sveta.

Tako kot Manca vsako jasno noč občuduje Velikega medveda na nebu, ga lahko občudujete tudi vi, dragi otroci. Doživeli boste čudovito srečanje z zvezdami Velikega medveda. In ne samo to, doživeli boste nepozabno srečanje tudi z drugimi zvezdami, ki so posejane po širnih zvezdnih poljanah v soseščini.

Takole zgleda ozvezdje Veliki medved. Spoznaš ga po njegovih sedmih svetlih zvezdah, ki jim rečemo Veliki voz. Ozvezdje si zapomniš po teh sedmih zvezdah in ga hitro najdeš na nebu. Zvečer v različnih letnih časih leži Veliki medved različno na nebu. To lahko ugotoviš kar sama, če boš redno opazovala to ozvezdje vse leto.

LEV

Pred davnimi, ampak zares pred zelo davnimi časi je v neko dolino na zemlji treščil velikanski lev z neba. Bil je neki tako velik kot hiša. Strašno je zabobnelo in zaropotalo, ko je padel na tla. Zemlja se je stresla. Nastal je potres.

Ta lev pa ni bil samo velik. Bil je tudi silno močan in krvoloč. Bil je res zelo nevaren. Kožo je imel trdo kot jeklo. Nobena puščica, izstreljena iz loka, nobeno kopje, zalučano iz roke, ni moglo prebiti levove kože. Leva ni bilo mogoče raniti. Vsaka puščica se je odbila od leva, vsako kopje na njem zlomilo. Nihče ga ni mogel raniti, kaj šele premagati.

Lev je kolovratil naokoli. Pobjal in žrl je živali, ropal hiše, pustošil polja in gozdove. Ustrahoval je vse prebivalce doline. Ljudje so se ga tako bali, bili tako preplašeni, da si niso upali iz svojih hiš. Lev bi vsakega popadel, raztrgal in požrl. Nihče iz doline se ni upal spopasti z njim, da bi ga pregnal ali ubil. Ljudje so obupavali. Niso vedeli, kako bi se leva znebili. Niso si znali več pomagati.

Nazadnje pa so se spomnili. Nekje zelo daleč na zahodu sveta živi najmočnejši človek na svetu, veliki junak Heraklej. Odpravili so se k njemu. Prosili so ga za pomoč.

Veliki junak je z veseljem prišel pomagat. Takoj, ko je prišel v dolino, se je spopadel z levom. Najprej ga je poskušal ubiti s puščicami iz loka. A ga ni mogel. Vse puščice so se od leva odbile tako, kot se žogice odbijejo od stene hiše. Potem je leva napadel z jeklenim mečem. Tudi meč se je ukrivil kot mehka pločevina, ko je junak z njim mahnil po levovem hrbtu.

Medtem, ko se je bojeval z levom, pa je Heraklej zvedel, da je lev nepremagljiv le takrat, ko stoji na tleh in se trdno dotika zemlje. Če bi ga kdo dvignil s tal v zrak, da se ne bi dotikal zemlje, bi izgubil vso svojo moč.

Zdaj je razjarjeni lev s svojimi jeklenimi zobmi napadel Herakleja. Želel mu je odgrizniti glavo. Heraklej je to opazil. Urno in spretno se je umaknil. Potem pa je s svojima silno močnima rokama leva hitro zagrabil za vrat, ga dvignil visoko nad seboj, da se ni mogel več dotikati tal, in ga v zraku zadavil.

Vse to je videl gozdni bog, ki je pravkar prišel v dolino, saj je tudi on želel pomagati prestrašenim ljudem. Pobral je mrtvega leva in ga takoj odnesel nazaj na nebo med zvezde, od koder je priletel na zemljo. Z zvezdami kot velikimi in debelimi žebli ga je trdno prikoval na velik del neba, da bo tam ostal prikovan za vse večne čase, da se nikdar več ne bo vrnil na zemljo, kjer je naredil toliko zla, gorja in nasilja.

Pripovedujejo, da je tako nastalo ozvezdje Lev, da od te noči dalje, ko ga je gozdni bog pribil med zvezde sveti visoko na nebu. Do danes se nebesni lev še ni vrnil na zemljo. In se tudi nikoli več ne bo, saj je tako trdno prikovan, da se ne more premakniti. Za vedno bo ostal tam, na zvezdnem nebu, kjer ga lahko občuduješ in opazuješ v dolgih spomladanskih večerih in nočeh.

Ne samo Manca, tudi vi, dragi otroci, ga opazujte in občudujte. To je res vredno narediti, kajti ozvezdje Lev je eno najlepših ozvezdij na nebu.

Takole zgleda ozvezdje Lev. Zvečer ga na nebu vidiš vse od januarja do julija. Najsvetlejši zvezdi tega ozvezdja je ime Regul (Kraljič). Lev je zelo razsežno ozvezdje. Z lahkoto ga izslediš na zvezdnem nebu, saj lahko njegove svetle zvezde preprosto povežeš v podobo leva.

LABOD

Davno nekoč je živel sončni bog, ki je imel silno trmastega in neubogljivega sina. Ime mu je bilo Feton. Ker ni poslušal in ubogal očeta, se mu je na nebu pripetila nesreča, v kateri je umrl.

Mladi Feton se je pred prijatelji hvalil: "Moj oče je sončni bog, moj oče je sončni bog, moj oče je ... . Vsak dan vozi svoj sončni voz čez nebo in ljudem prinaša dan. Nobenemu ne zaupa, nobenemu ne dovoli, da bi vozil njegov voz. Ampak meni bo zaupal in dovolil. To se bo zgodilo jutri."

Prijatelji so se mu na vsa usta smejali. Rekli so mu, da se mu malo blede, da malo sanja, da se to ne bo nikoli zgodilo.

Toda Feton je prijateljem vendarle želel dokazati, da ima on prav in da bo prav on prvi, ki bo vozil očetov sončni voz. Odpravil se je daleč na vzhod, kjer vsak dan vzhaja sonce. Tam je srečal očeta.

"Prišel sem k tebi, oče. Lepo te prosim, dovoli mi, da vsaj enkrat v življenju vozim tvoj sončni voz čez nebo. Prijateljem sem obljubil, da se bo to zgodilo jutri."

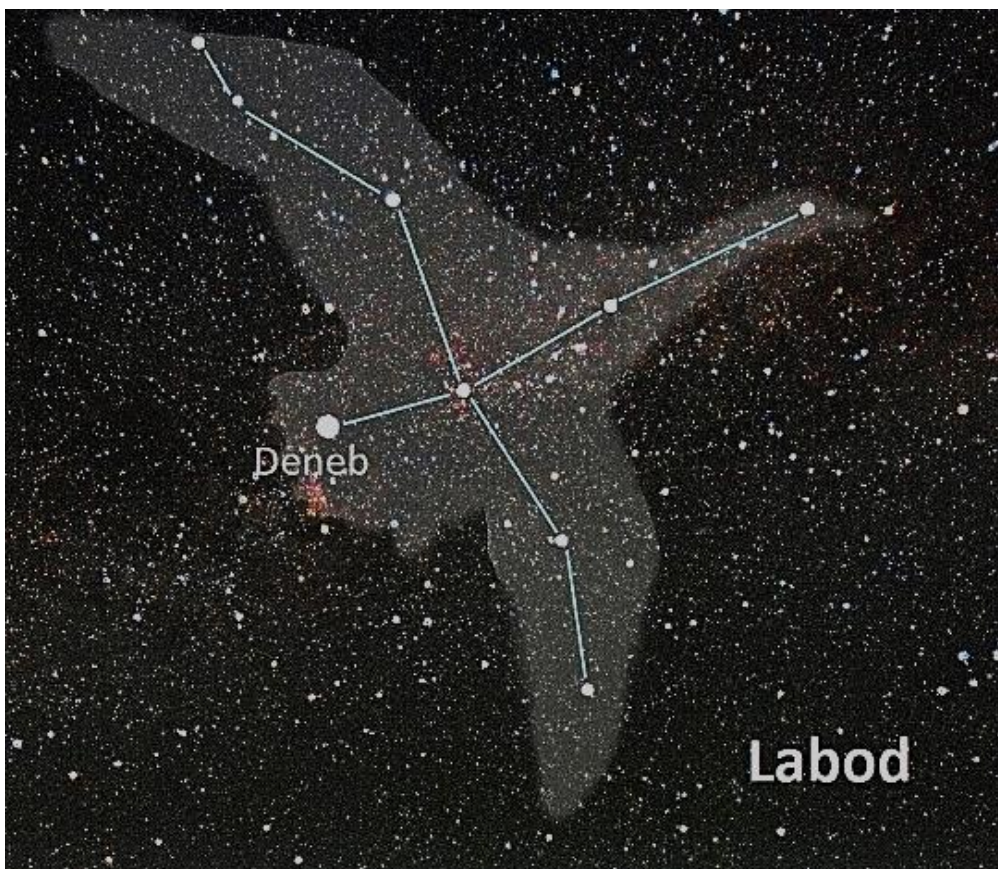
"Ojej, ojej, ojej. Ne govori neumnosti. Samo tega si ne želi. Pa kar jutri že," ga je pregovarjal oče. "Konji so silno močni in hitri kot blisk. Ti nisi tako močan in spreten, da bi jim bil kos in jih vodil čez širno nebo, in to kar cel dan. Še celo jaz, ki sem vsemogočni bog in njihov gospodar, imam včasih težave z njimi. Konji so muhasti. Ni jih lahko krotiti v hitri vožnji. Lahko pride do nesreče", mu je dolgo časa zatrjeval oče. Toda Feton ni nehal prosjačiti. Toliko časa je obdeloval očeta in trmasto vztrajal pri svojem, da je oče naposled popustil. Zelo, zelo, zelo ne rad in težko mu je izpolnil željo. A mu jo je, vendar le in samo zato, ker je bil njegov oče.

Tako je Feton res že kar naslednji dan namesto očeta vozil njegov sončni voz preko sinjega neba.

Nastopilo je jutro. Hlapci so vpregli zlate konje v zlati sončni voz. "Trdno drži vajeti, sin moj", ga je trdo posvaril oče. "Nikoli ne uporabljaj biča. Nikoli se ne dvigni preveč visoko gor, da se ti ne bi zvrtele v glavi. Nikoli se ne spusti preveč nizko dol, da se ne bi zaletel v zemljo in se ubil".

Na vzhodu je že čakal sončni voz s hitrimi konji. Feton je vstopil v voz in prijel za vajeti. Konji so v hipu zdirjali na nebo. Takoj so začutili, da jih ne vodi pravi gospodar, ampak šibek in neuk voznik, ki slabo pozna konje, saj jih niti ne zna dobro držati na vajetih. Konji so začeli brezglavo bezljati sem in tja. Feton se je na vse pretege trudil, da bi konje umiril in jih usmeril na pravo pot. A konji kot bi ponoreli. Niso hoteli ubogali. Kar zbežljali so iz poti. Najprej so divje vlekli navzgor, potem dirjali v levo, nato v desno, končno pa brezglavo zbežljali navzdol. Sončni voz je drvel vse niže in niže. Ni ga bilo moč več zaustaviti. V zraku se je razletel, nato padel v reko Nil in Feton je utonil.

Takole zgleda ozvezdje Labod. Zvečer je vidno vse od junija do decembra. Najsvetlejša zvezda Laboda ima ime Deneb (Rep laboda). Sredi poletja je to ozvezdje nad našimi glavami.

To nesrečno vožnjo preko neba je ves čas pozorno spremljal tudi najboljši Fetonov prijatelj. Hudo mu je bilo pri srcu, ker je Feton utonil in ostal na dnu reke. Potapljal in potapljal se je v reko, da bi iz nje izvlekel mrtvega Fetona. A ga ni mogel najti. Feton je ostal v reki.

Sončni bog, Fetonov oče, je vse to videl. Ni mogel preprečiti nesreče. Vse se je zgodilo tako hitro. Tudi on je bil silno žalosten nad izgubo svojega sina. Bil pa je tudi ganjen nad vdanostjo in ljubeznijo, ki jo je prijatelj izkazoval Fetonu. Da bi se lažje potapljal, ga je spremenil v laboda. A tudi to ni nič pomagalo. Fetona ni bilo mogoče najti in izvleči iz globoke reke. Končno je prijatelj tudi kot labod obupal, da bi našel mrtvega Fetona. Povsem so mu pošle moči.

Popolnoma izčrpanega, onemoglega in na smrt utrujenega prijatelja je sončni bog nato odnesel visoko na nebo. Tam ga je kot ozvezdje v obliki križa pripel med zvezde. Pripovedujejo, da od takrat na zvezdnem nebu sveti prelepo ozvezdje Labod, ki za vse večne čase spominja na plemenitega in iskrenega Fetonovega prijatelja.

PERZEJ

Pred davnimi časi je živel kralj, ki so mu prerokovali, da ga bo ubil vnuk, sin njegove hčerke. Kralj se je zelo zbal za svoje življenje. Zato je takoj, ko je hčerka rodila sina Perzeja, mornarjem zaukazal, da oba, hčer in vnuka, zaprejo v velik lesen zaboj. Tega naj vržejo v morje, da ga morski valovi odnesejo daleč na konec sveta. Tam vnuk ne bo nevaren. Kralja ne bo mogel ubiti.

Tako so mornarji tudi naredili.

Dolgo časa so morski valovi nosili zaboj. Končno so ga naplavili na obali nekega samotnega otoka. Zaboj je našel otoški ribič. V njem sta bila oba živa, mali Perzej in njegova mama. Oba sta preživela vsa divja morska neurja. Ribič ju je odpeljal na svoj dom. Perzej in njegova mama sta odslej živela pri ribiču, ki je za oba lepo skrbel.

Leta so tekla. Perzej je zrasel v postavnega in močnega mladeniča.

Nekega dne je otoški kralj na sprehodu šel mimo njihove hiše. Opazil je njegovo lepo mamo. V trenutku se je zaljubil v njo. Želel jo je imeti za ženo, toda ona ga ni marala. Mati je za pomoč prosila sina Perzeja, da jo zaščiti pred nasilnim kraljem. Perzej se je odločno postavil na materino stran. To pa kralju ni bilo všeč. Perzeja si je želel odkrižati, da ga ne bi oviral pri poroki. Zato ga je poslal v gotovo smrt. Poslal ga je po glavo grde pošasti, imenovane Meduza. Kdor je prišel na obisk k Meduzi, ta se od nje nikoli ni več vrnil živ. Vsak je tam pred Meduzo umrl.

Meduza je bila strašna pošast. Imela je kot jeklo trdo kožo, dolge in ostre železne zobe, bakrene roke in zlata krila, s katerimi je letala. Na glavi so ji namesto las rasle strupene kače. Kdor je samo za hipec pogledal to pošast, je takoj okamenel. Toda Perzej je moral priti do nje in ji odsekati glavo, da bi tako rešil svojo mamo pred poroko z otoškim kraljem.

Na poti do grozne Meduze je imel Perzej veliko srečo. Od bogov je dobil čudodelni meč, ki je rezal vse, tudi jeklo, in leteče sandale, s katerimi je lahko letal po zraku, če jih je obul. Morske deklice, ki so znale čarati, so mu povedale, kje živi Meduza. Premaga pa jo lahko le, ko spi in spijo tudi vse njene kače na

glavi. Takrat ne okameniš, če jo pogledaš. Za pomoč v boju z Meduzo so mu dale še čarobno torbo, ki se je lahko poljubno širila in krčila, in kapo, ki te je naredila nevidnega, če si jo dal na glavo.

Tako opremljen je Perzej prišel na otok, kjer je prebivala Meduza. Prišel je neviden s kapo na glavi. Meduza ga ni mogla videti. Približal se ji je ravno takrat, ko je globoko spala in so globoko spale tudi vse njene kače na glavi. Previdno in tiho se ji je od zadaj približal na letočih sandalih, ji bliskovito odsekal glavo in jo hitro stlačil v torbo, ne da bi okamenel. Nato je neviden s kapo na glavi, z Meduzino glavo v torbi in z obutimi sandali urno odletel na otok, kjer ga je čakala mama. Bila je ravno v kraljevi palači in tik pred poroko z otoškim kraljem, ko je tja prišel Perzej.

Takoj se je Perzej postavil pred kralja in mu rekel: ‘‘Na, tu imaš glavo Meduze, po katero si me poslal, da bi se me odkrižal‘‘. Mami in ribiču, da ne bi okamenela, pa je pred tem rekel, naj pogledata stran, in tudi sam je pogledal stran. Iz torbe je izvlekel Meduzino glavo in jo vrgel pred kralja na tla. Kralj in vsi njegovi podaniki so pogledali glavo Meduze in pri priči okameneli.

Perzej in njegova mama sta nato urno zbežala in zapustila kraljevo palačo. Kmalu po tem dogodku se je Perzej s svojo mamo odpravil v svoj rojstni kraj, kjer je še vedno vladal Perzejev stari oče. Prav takrat pa je bilo tam tekmovanje v bojnih igrah. Na tekmovanje se je prijavil tudi Perzej. Odločil se je, da bo tekmoval v metanju težkega diska.

Na tekmovanje je bil kot slavnostni gost in gledalec povabljen tudi kralj, Perzejev stari ata. Ni vedel, da se je vnuk vrnil v njegovo kraljestvo in da ta dan tekmuje.

Perzej je prišel v tekmovalno areno. V roke je prijel težki disk, si ga dobro ogledal, ga potežkal, se mogočno postavil na tekmovalno mesto in nato disk zalučal s svojo največjo močjo. Daleč in visoko v nebo je odneslo težki disk. Ujel ga je veter in ga dolgo časa nosil po zraku. Nenadoma pa se je disk ustavil in bliskovito spremenil smer. Začel je hitro padati proti zemlji. Na koncu je tako silovito zadel Perzejevega deda, da je ta od udarca pri priči umrl.

Kralju so prerokovali, da ga bo ubil njegov vnuk. In preroška napoved se je uresničila.

Junak Perzej je bil pozneje, po svoji smrti, zaradi svojih številnih dobrih del za človeštvo in velikih junaštev, ki jih je naredil v življenju, povzdignjen med zvezde na nebo, kjer od tedaj, tako pripovedujejo, sveti kot ozvezdje Perzej.

Takole zgleda ozvezdje Perzej. Vidimo ga zvečer vse od septembra do marca. Drugi najsvetlejši zvezdi v tem ozvezdju je ime Algol (Hudičeva zvezda, Hudičevka) in predstavlja glavo pošasti Meduze (Perzej jo drži v levi roki). Da najdeš to ozvezdje, moraš že imeti nekoliko opazovalnih izkušenj, zato je treba vaditi, da ga najdeš.

ORION

Nekoč, pred zelo, zeloavnimi časi, je živel najboljši, najspretnjši in tudi najlepši pravljčni lovec na svetu. Vsako žival je znal uloviti. Vsako ukrotiti. Vsako tudi s puščico iz loka ali kopjem iz roke zadeti in ubiti, če je bilo to treba. Tudi ženskam je bil všeč in jim je mešal glave. Oboževale so ga in se noro zaljubljale vanj zemljanke, kot tudi in celo boginje. Temu lovcu je bilo ime Orion.

To, da je bil tako vsestransko uspešen lovec, pa mu je stopilo v glavo. Začel se je na vsa usta hvaliti, da se ne boji nobene živali, da vsako žival lahko ujame in jo premaga.

Bahati se in kar naprej bahati se, da si najboljši, pa ni ravno lepa lastnost zemljana. Bahanja ne marajo poslušati niti navadni ljudje, kaj šele bogovi, ki so znani po tem, da so vsemogočni.

In bogovi so se malo razjezili na Oriona. Nekega dne so se zbrali na sestanku na hribčku. Razpravljali so o Orionu in njegovemu bahanju. V en glas so sklenili: "Če se bo Orion še naprej tako bahal, da je najboljši in nas žalil, da je celo boljši od nas," se bo njegovo hvalisanje zanj slabo končalo. Žalostno, prav poniževalno bo končal svoje življenje. Da se ne bo več bahal, ga bo ubila drobcena žival, majhen škorpion, ki pa ima v svojem repu smrtonosno strupeno želo. Če z njim koga piči, ta takoj umre.

Orion je bil res odličen lovec, a nekoliko nespameten. Ni odnehal. Še naprej se je bahal in bahal, da je najboljši med lovci, da obvlada vsako žival na zemlji, da ... . To je trajalo še kar nekaj časa.

Potem pa je bogovom prekipelo. Orionu se bo moralo zgoditi to, kar so mu napovedovali. In popolnoma sam si je kriv za vse to.

Orion je imel navado, da je vsak dan hodil na lov po isti poti. Škorpion pa nalogo, da ga je vsak dan opazoval in spremljal ob njegovi lovski poti in ga zasledoval. Vsak dan je prežal in prežal nanj z namenom, da si pripravi čim

ugodnejše mesto, kjer bi ga čim prej pičil. Orion ni opazil, da mu škorpion vsak dan sledi.

Nekega dne zjutraj pa se je Škorpionu ponudila prilika. Orion se mu je na svoji vsakodnevni lovski poti tako zelo približal, da ga je pičil v peto. Orion je pri priči umrl.

Čeprav se je Orion, ko je bil še živ, kar naprej hvalisal, da je najboljši lovec vseh časov, pa so bili vsi ljudje, vsi bogovi in posebno vse boginje vseeno zelo žalostni, ko je zaradi smrtonosnega škorpionovega pika tako hitro umrl. Izgubili so postavnega, neprekosljivega in lepega lovca. Boljšega in lepšega ne bo več. Prej, ko je še živel in se hvalil, so mu vsi zavidali njegovih lovskih dosežkov in uspehov, in ga grdo gledali. Zdaj, ko je mrtev, se pa vsi spominjajo in klanjajo njegovim velikim lovskim spretnostim in ga na vso moč hvalijo.

Tako je. Tako se dogaja.

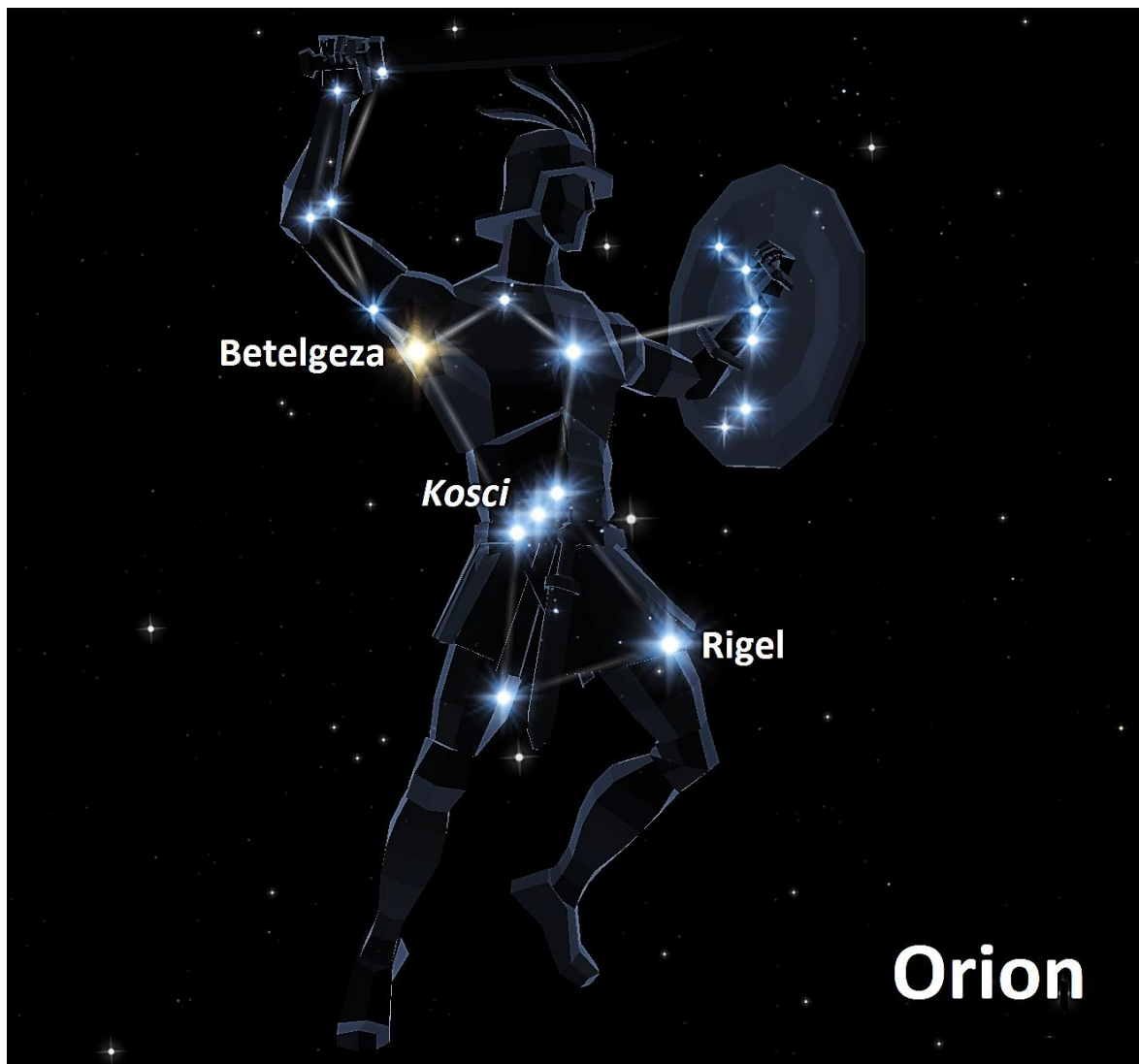
Vendar slavnega lovca Oriona niso nikoli pozabili. Po smrti so ga bogovi in boginje skupaj ponesli na zvezdno nebo, kjer so ga s sedmimi svetlimi zvezdami ovekovečili kot ozvezdje na nebu. Tam od tedaj dalje in za vse večne čase naprej, tako pripovedujejo, sveti prelepo ozvezdje Orion kot spomin na najboljšega in najlepšega pravljničnega lovca vseh časov in vseh krajev na zemlji.

Vsako jasno zimsko noč lahko ozvezdje Orion vidiš na nebu in ga občuduješ tudi ti. Predstavljaš si lahko, kako lovec preganja nebesnega bika, nebesnega leva, kako lovi nebesnega medveda in druge divje živali po širnih zvezdnih poljanah.

Kakor je bil Orion postaven in lep lovec na zemlji, tako je mogočno in lepo tudi ozvezdje Orion na zvezdnem nebu. Nekateri prisegajo, da je celo najlepše ozvezdje od vseh. Poskusi se prepričati o tem. Zato ga čim večkrat občuduj, občuduj, opazuj, opazuj in na koncu primerjaj z drugimi ozvezdji.

Še enkrat in zadnjič: ozvezdje Orion je prav zares pravljnično lepo.

Draga Manca, boš videla, da je res tako in da so te moje besede resnične.

Takole zglada ozvezdje Orion. Zvečer je vidno vse od novembra do marca. Orion drži v levi roki ščit iz levje kože, v desni roki pa gorjačo (debelo palico), ki jo vihti proti preganjanemu nebesnemu biku.

Opomba. V ozvezdju Orion svetita dve zelo svetli zvezdi, Betelgeza – (Desna rama Orion) in Rigel – (Leva noga Orion). Sredi Orion se blešči njegov pas, na katerem svetijo tri svetlejše zvezde, ki se imenujejo Kosci ali Rimščice. Poskusi najti Ramo, Nogo in Kosce.

✕•✕•✕

Slike ozvezdij je po predlogah s spleta grafično obdelal in za opazovanje priredil Jure Sinobad.